

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра нової та новітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

д.х.н., проф. Холін Ю.В.

“ _____ ” _____ 2016 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Країни євроатлантичного регіону в умовах глобалізації»

для студентів V курсу історичного факультету

спеціальність (напрямок) – 8.02030201 “магістр”, історія

спеціалізація – нова та новітня історія

факультет – історичний

2016 / 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою історичного факультету

“ 20 ” вересня 2016 року, протокол № 9

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Страшнюк С. Ю., кандидат історичних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри нової та новітньої історії

Протокол від “ 31 ” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри д.і.н., проф. Станчев М. Г.

_____ Станчев М. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

Протокол від “ 9 ” вересня 2016 року № 1

Голова методичної комісії історичного факультету

_____ Тумаков О. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань історія	денна форма навчання НОРМАТИВНА	заочна форма навчання НОРМАТИВНА
Модулів - 1	Спеціальність: 07.00.02 – “всесвітня історія”	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - курсові, дипломні роботи бакалаврів		5-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		10-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студентів - 5,5 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	32 год.	
		Практичні, семінарські	
		Немає год.	Немає год.
		Самостійна робота	
		88 год.	Немає год.
		ІНДЗ: курсові - год., дипломні бакалаврів - год.	
		Вид контролю: поточний - контрольна робота, підсумковий - іспит	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 4/1

Мета та завдання навчальної дисципліни

- ✓ **Мета** – розкрити витoki та зміст провідних тенденцій світового розвитку останньої чверті ХХ – початку ХХІ ст., що сумарно визначаються поняттям глобалізація та інформаційна революція.
- ✓ **Завдання** – вивчення курсу дасть можливість студентам на прикладі країн Західної Європи і Північної Америки зрозуміти суть кардинальних перетворень, що відбувалися за останні 35-40 років внаслідок зміни способу виробництва та формування єдиного світового економічного, інформаційного, правового, політичного і соціокультурного простору.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

- ✓ **Знати:**
 - витoki, зміст, етапи та аспекти глобалізації;
 - сутність інформаційно-технологічної революції та її значення для модернізації й уніфікації сучасного світу;

- головні засади та цінності євроатлантичної цивілізації;
- позитивні та негативні наслідки глобалізації для людства;
- причини сплеску націоналізму, радикального ісламізму, міжнародного тероризму та антиглобалістського руху.

✓ **Вміти:**

- застосовувати набуті знання до аналізу соціально-економічної та політичної історії країн Західної Європи та Північної Америки кінця ХХ – початку ХХІ ст.;
- правильно визначати ознаки постіндустріальної моделі розвитку та характерної для неї «економіки знань»;
- користуватися ПК та Інтернетом для пошуку, зберігання, обробки і передачі інформації за темою спецкурсу;
- виступати перед аудиторією, вести дискусії з актуальних проблем курсу, доказово, на конкретних фактах відстоюючи свою позицію.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1–5.

Тема 1. Глобалізація: витоки, зміст та основні аспекти. Наукова дефініція «глобалізація» й розширення її дискурсу в різних суспільних науках. Соціально-економічний, геополітичний і соціокультурний виміри глобалізації та її філософське осмислення. Передумови глобалізації: головні хвилі інтернаціоналізації світу до кінця ХХ ст. Створення світових ринків капіталів, трудових ресурсів, товарів та послуг. Удосконалення міжнародної транспортної інфраструктури. Формування єдиного світового політичного, правового та інформаційного простору. Уніфікація життєвого укладу в країнах Західної Європи та Північної Америки. Вестернізація країн, що розвиваються; явища «макдональдизації» та «гібридизації».

Тема 2. Другий етап НТР та виникнення на Заході інформаційного суспільства. Теоретичне обґрунтування переходу західної цивілізації на постіндустріальну стадію розвитку у працях Дж. Гелбрейта, Д. Белла, М. Кастельса, М. Маклюєна, О. Тоффлера та інших західних футурологів. Науково-технічні відкриття 1970-х рр., що змінили світ: мікропроцесор, персональний комп'ютер, мобільний телефон, волоконна оптика. Чинники зростання комп'ютерних мереж та потоків інформації. Поява Інтернету й утворення глобального кіберпростору. Інформаційний вибух на межі ХХ–ХХІ ст. Соціальні наслідки інформаційно-технологічної революції. Перетворення інформації на визначальний фактор економічного і науково-технічного прогресу. Інтелектуальний капітал як головний ресурс нового способу виробництва. «Креативний клас». Структурні зрушення: розширення «економіки послуг» та поява «економіки знань». Біотехнологічна революція. Нанотехнології як основа шостого економічного укладу. Політичні наслідки інформаційно-технологічної революції: «мережеве» суспільство та його головні риси. Піратські партії Західної Європи та міжнародний піратський рух.

Тема 3. Неоконсервативний поворот кінця 1970 – 1990-х рр.: здобутки та проблеми. Криза некейнсіанської моделі макроекономічної політики та «держави добробуту» у 1970-ті рр. «Неоконсервативна революція». Монетаризм М. Фрідмена і «теорія пропозиції» А. Лаффера як теоретичні засади «тетчеризму» та «рейганоміки». Зміна основних інструментів регулювання ринкової економіки та соціальних процесів в інших країнах євроатлантичної спільноти. Приватизація державного сектору та приборкання інфляції. Масове безробіття й поглиблення соціального розшарування. Проблеми адаптації до нових вимог ринку праці. «Суспільство двох третин». Реформи систем соціального забезпечення в країнах Заходу: перехід від «держави добробуту» до «держави можливостей» («держави інвестицій»). Крах міжнародного комунізму та трансформація головних ідеологій. Оновлення програмних настановлень соціал-демократичних партій. Маніфест Е. Блера –

Г. Шредера 1998 р. та позиція лівого флангу Соціалістичного Інтернаціоналу. Лісабонська стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу. Данська модель регулювання ринку праці. Електоральний провал соціал-демократичних партій в Європі в період світової фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. та «великої рецесії». Переформатування концепції «народного капіталізму». Пошуки нової моделі соціальної держави. Посткейнсіанство в умовах «неокласичного синтезу».

Тема 4. Політика глобалізму та регіоналізація світової економіки. «Кінець історії» (Ф. Фукуяма) чи «Зіткнення цивілізацій» (С. Гантінгтон)? «Вашингтонський консенсус» і лібералізація світової економіки. МВФ та Всесвітній банк як її головні локомотиви. Уругвайський раунд ГАТТ: трансформація Генеральної угоди про тарифи і торгівлю у Світову торговельну організацію. Зростання ролі транснаціональних корпорацій (ТНК) та банків (ТНБ) у світовій економіці. Фінансово-ідеологічні групи. Зміни в розподілі глобальних ринків праці. Аутсорсінг. Стратегія глокалізації. Корпоративне громадянство, «Глобальні» міста як елементи світової інтеграції. Регіоналізація світової економіки. Основні етапи європейської інтеграції. Утворення та інституційний розвиток Європейського Союзу: від Маастрихтського до Лісабонського договорів. Копенгагенські критерії та розширення ЄС на схід. НАФТА і МЕРКОСУР як моделі інтеграції у Західній півкулі. Панамериканський діалог. Зміщення центру економічної активності в АТР. Азійсько-тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). США та транстихоокеанське партнерства. Регіоналізм, що глобалізується. Трансконтинентальна інтеграція мегарегіонів.

Тема 5. Криза неоліберального проекту глобалізації. Причини наростання кризових явищ у світовій господарчій системі на межі ХХ–ХХІ ст. Азійська криза 1997–1998 рр. та її наслідки. Дохійський раунд СТО: гальмування переговорного процесу. Обвал іпотечного ринку та банківського сектору США. Трансформація американської фінансово-економічної кризи в глобальну. Особливості світової економічної кризи 2008–2009 рр. Масштаби падіння виробництва і зростання безробіття. Пошуки виходу з кризи. «Велика вісімка» та ОЕСР. Утворення G-20 та її порядок денний. «Друга хвиля»: криза зони євро й новий виток світової рецесії у 2011–2013 рр. Альтернативні моделі капіталізму. «Пекінський консенсус». Групи БРІК(С) та ВІ(С)ТА. Дискусії щодо реформування світової фінансової системи. На шляху до «поствашингтонського консенсусу».

Тема 6. Міжнародні міграції населення та «девальвація» національної держави. Міжнародні антропотоки: масштаби, структура, тенденції, форми. Зміна етноконфесійної реальності в країнах Західної Європи та Північної Америки. Еволюція імміграційного законодавства. Світові діаспори – новий суб'єкт глобальної історії. Політика мультикультуралізму та її крах у Західній Європі. Зростання ксенофобських і ультраконсервативних настроїв у західних суспільствах. Канадський та австралійський досвід адаптації іммігрантів. «Етнічний ренесанс» та політичний сепаратизм малих народів. Ерозія «вестфальського» суверенітету й криза національної держави. «Маастрихтська держава» як її альтернатива. Принцип субсидіарності в функціонуванні Європейського Союзу. Єврорегіони та парадипломатія. Невизнані держави, держави, що не відбулися та бездержавні території.

Теми, винесені на підсумковий модульний контроль

Теми 7–13

Тема 7. «Поствестфальська» система міжнародних відносин. Лідерство США у сучасному світі: чинники та межі. Військово-політичні доктрини Б. Клінтона, Дж. Буша-молодшого та Б. Обама. Криза ООН та проекти її реформування. Співдружність демократичних держав. «Півтораполярність» як головна ознака Брюссельсько-Вашингтонської системи. Еволюція стратегічної концепції НАТО після закінчення «холодної війни». Посилення ролі Північноатлантичного альянсу в підтриманні міжнародної безпеки. Програма «Партнерство заради миру» і розширення НАТО на схід. Операції НАТО в Європі та за її межами. Стратегічна концепція НАТО 2010 р. Чикагський саміт 2012 р.

Альтернативні організації безпеки: ОБСЄ, ОДКБ, Шанхайська організація співробітництва та інші. Російсько-американські та американсько-китайські відносини. Стратегія нового Шовкового шляху та формування геополітичного трикутника «США – Японія – Індія». Тенденція до багатополярності та концепція «безполярності» Р. Хааса. Нові суб'єкти міжнародних відносин. Посилення впливу міжурядових та неурядових організацій. «Телевізійна дипломатія». Трансконтинентальні формати міжнародного співробітництва: Азійсько-Тихоокеанська рада, Транснаціональний діалог Європа – Азія (АСЕМ), саміти Європейського Союзу та Латино-Карибської Америки тощо. «Плюси» та «мінуси» глобалізації для світової периферії. «Четвертий світ».

Тема 8. Опозиція глобалізації: антиглобалізм, релігійний фундаменталізм, міжнародний тероризм. Антиглобалістський рух: склад учасників, течії, цілі та форми боротьби. Альтерглобалізм у пошуках гуманної моделі глобалізації. Концепція «стабільного розвитку». Всесвітні соціальні форуми у Порту-Алегрі як альтернатива Давосу. Іспанські «обурені» та «Захопи Волл-стріт» – нові форми масового соціального протесту. Релігійний фундаменталізм та його альтернатива глобалізації. «Реванш Бога» в епоху постмодерна. Розмивання традиційного конфесійного простору в Європі та Північній Америці. Деклінологія. Ісламизм як радикальний рух опору вестернізації. «Аль-Каїда» та ескалація міжнародного тероризму. Мегатеракт 11 вересня 2001 р. у Нью-Йорку та Вашингтоні й антитерористичні операції США і НАТО на Близькому та Середньому Сході. Спалахи тероризму в Західній Європі. Боротба з терористичною загрозою чи конфлікт цивілізацій? Міжцивілізаційний діалог та його учасники.

Тема 9. Глобальні виклики сучасності та євроатлантична спільнота. «Демографічний вибух» та «демографічний перехід». Проблема старіння населення у країнах «золотого мільярду». Бідність як глобальна проблема. Римський клуб та його доповідь «Межі зростання» (1972). Руїнування природного середовища і розширення зон екологічного лиха. Зміна клімату та глобальне потепління. Кіотський протокол. Продовольча проблема й стан водних ресурсів планети. Світовий нафтогазовий ринок та країни ОПЕК. Загрози у сфері енергетичного забезпечення. Відновлювальні види енергії. Проблеми ядерного роззброєння та контролю за зброєю масового знищення. Боротба з наркоторгівлею й іншими видами транснаціональної злочинності.

Тема 10. Сполучені Штати Америки у 1980 – 2013 рр. Президентські вибори 1980 р. «Рейганоміка» – економічна теорія та практика американського неоконсерватизму. «Соціальний дарвінізм». Податкова реформа. Громадсько-політичне життя 1980-х рр. «Ірангейт». Радянсько-американські стосунки. Програма «зоряних війн». «Доктрина Рейгана». Саміти «Рейган – Горбачов». Адміністрація Дж. Буша – старшого: пом'якшення неоконсервативного курсу. Війна в Перській затоці 1991 р. Білий дім та розпад Радянського Союзу. Глобальне лідерство США у світі після закінчення «холодної війни». Проблема «третьої партії» і президентські вибори 1992 р. «Новий лібералізм»: головні пріоритети внутрішньої та зовнішньої політики адміністрації Б. Клінтона. Реформа системи соціального забезпечення. Спроба імпічменту президента Б.Клінтона. Особливості передвиборчої кампанії 2000 р. Економічний спад на початку XXI ст. Політика «співчутливого консерватизму» адміністрації Дж. Буша-молодшого. Трагедія 11 вересня 2001 р. Зміна концепції національної безпеки США. Боротба з міжнародним тероризмом. Акт про поширення демократії 2005 р. Фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. та її наслідки. Президентські вибори 2008 р. Внутрішня політика президента Б. Обами. Корекція зовнішньополітичного курсу Вашингтона у 2009 – 2013 рр.

Тема 11. Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії у 1979 – 2013 рр. М. Тетчер і внутрішня перебудова консервативної партії у другій половині 1970-х рр. Парламентські вибори 1979 р. «Тетчеризм» – британський варіант неоконсервативної ідеології і політики. Внутрішня політика урядів «залізної леді». Конституційні реформи початку 80-х рр. (Акт про британське громадянство 1981 р., реформа судочинства 1981 р.,

Закон про поліцію 1986 р.). “Шокова” лібералізація економіки. Стимулювання приватного бізнесу. Денаціоналізація державного сектору та політика “народного капіталізму”. Боротьба з тред-юніонами. Загальнонаціональний страйк гірників 1984 – 1985 рр. Ідейно-політична криза лейборизму. Утворення партії ліберальних демократів. Успіхи консерваторів на парламентських виборах 1980-х рр. Податкова реформа. Англо-аргентинська війна 1982 рр. та “особливі стосунки” зі США. Велика Британія і ЄЕС. Відставка М. Тетчер. Кабінет Дж. Мейджора: корекція неоконсервативного курсу. “Хартія громадян”. Причини поразки консерваторів на виборах 1997 р. “Новий лейборизм” Е. Блера. Концепція “третього шляху”. Конституційна реформа. Референдуми 1997 р. в Шотландії та Вельсі. Урегулювання Ольстерської проблеми. Уряд Гордона Брауна. Вплив фінансово-економічної кризи на Сполучене Королівство. Травневі вибори 2010 р. й утворення консервативно-ліберальної коаліції. Кабінет Д. Камерона. Зовнішня політика Великої Британії після закінчення “холодної війни”.

Тема 12. Франція 1981 – 2013 рр. Президентські та парламентські вибори 1981 р. Ф. Міттеран – четвертий президент V Республіки. Внутрішня політика уряду “лівих сил”. Причини провалу “лівого експерименту”. “План стабілізації” уряду Л. Фабіуса. Національний фронт Ж.-М. Ле Пена. Парламентські вибори 1986 р. Уряд Ж. Ширака: політика “співіснування” та “реприватизації”. Президентські вибори 1988 р. Уряд М. Рокара. Корсиканська та каледонська проблеми. Криза ФСП. Парламентські вибори 1993 р. Соціально-економічна політика уряду Е. Балладюра. Еволюція зовнішньої політики Ф. Міттерана. Перемога Ж. Ширака на президентських виборах 1995 р. Соціально-політична криза 1995 – 1996 рр. Парламентські вибори 1997 р. Внутрішня політика уряду Л. Жоспена. Референдум 2000 р. Поразка лівих сил на президентських виборах 2002 р. Зовнішня політика президента Ж. Ширака. Н. Саркозі – шостий президент V Республіки. Реінтеграція Франції в НАТО. Ідеологія “франкофонії”. Президентські вибори 2012 р.: лівий поворот. Місце Франції на сучасній економічній та політичній карті світу.

Тема 13. Федеративна Республіка Німеччина у 1980 – 2013 рр. Уряд Г. Коля і неоконсервативний поворот 1980-х рр. СДРН в опозиції. Феномен партії «зелених». Пожвавлення праворадикальної ідеології. Зовнішня політика ФРН у 80-ті рр. ХХ ст. Німецько-німецькі стосунки. Політична криза 1989 р. в НДР і падіння Берлінського муру. Об’єднання Німеччини. Парламентські вибори 1990 р. Приватизація та ринкові перетворення у “нових землях”. Проблеми інтеграції західно- та східнонімецького суспільства: економічні, соціальні та психологічні аспекти. Судові процеси над керівниками СЄПН. Партія демократичного соціалізму. Загострення соціальних проблем та політичної боротьби в середині 90-х рр. Зовнішня політика канцлера Г. Коля. Парламентські вибори 1998 р. Внутрішня політика уряду Г. Шредера. Перемога “рожевого-зеленої” коаліції на виборах до бундестагу 2002 р. ХДС/ХСС в опозиції. Вибори 2005 р. Широка коаліція при владі. Другий уряд А. Меркель. Зовнішня політика ФРН на межі ХХ – ХХІ ст.

Тема 14. Італія 1981–2013 рр. Соціально-економічний розвиток 1980-90-х рр. Утворення “широкої коаліції”. Судовий процес над масонською ложею П-2. Уряд Б. Краксі. Конкордат 1984 р. Особливості італійського неоконсерватизму. Конституційна криза і дестабілізація партійно-політичної системи. Діяльність ліворадикальних терористичних організацій. Крах Першої республіки. “Судова революція”. Війна з мафією. Референдум 1993 р. Перебудова партійної системи та поляризація політичних сил. Парламентські вибори 1996 р. Соціально-економічна політика кабінетів Р. Проді та М. д’Алеми. Посилення регіонального сепаратизму. “Республіка Паданія”. Конституційна реформа та перехід до Другої республіки. Президентські та муніципальні вибори 1999 р. Феномен правого популізму. Внутрішня політика урядів С. Берлусконі. Розпад правоцентристської коаліції. Кабінет М. Монті. Парламентські вибори 2013 р. Зовнішня політика сучасної Італії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Глобалізація: витоки, зміст та основні аспекти	4	4	-	-	-	-
Тема 2. Другий етап НТР та виникнення на Заході інформаційного суспільства	2	2	-	-	-	-
Тема 3. Неоконсервативний поворот кінця 1970 – 1990-х рр.: здобутки та проблеми	2	2	-	-	-	-
Тема 4. Політика глобалізму та регіоналізація світової економіки	4	4	-	-	-	-
Тема 5. Криза неоліберального проекту глобалізації	2	2	-	-	-	-
Тема 6. Міжнародні міграції населення та «девальвація» національної держави	2	2				
<i>Теми, винесені на підсумковий модульний контроль</i>						
Тема 7. «Поствестфальська» система міжнародних відносин	4	4	-	-	-	-
Тема 8. Опозиція глобалізації: антиглобалізм, релігійний фундаменталізм, міжнародний тероризм	4	4	-	-	-	-
Тема 9. Глобальні виклики сучасності та євроатлантична спільнота	4	4	-	-	-	-
Тема 10. Сполучені Штати Америки у 1981–2013 рр.	4	4	-	-	-	2
Тема 11. Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії у 1979–2013 рр.	2	2	-	-	-	2
Тема 12. Франція 1981–2013 рр.	2	2	-	-	-	2
Тема 13. Федеративна Республіка Німеччина у 1990 – 2013 рр.	2	2	-	-	-	2
Тема 14. Італія у 1981–2013 рр.	2	2	-	-	-	2
Індивідуальне науково-дослідне завдання						
Усього годин	40		-	-		10

5, 6, 7. Семінарські, практичні і лабораторні заняття – не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота.

Написати реферати за матеріалами праць З. Баумана, Зб. Бжезинського, І. Валлерстайна, В. Л. Іноземцева, М. Кастельса, П. Кеннеді, Е. Масуди, Дж. Стігліца, Е. Тоффлера, Ф. Фукуями, Е. Гантінгтона (див. список основної та додаткової літератури).

9. Індивідуальне науково-дослідницьке завдання:

Написання курсових та кваліфікаційних робіт спеціалістів, магістрів.

10. Методи навчання:

Проблемно-тематичний; аналізу і синтезу; порівняльний; інтерактивний.

11. Методи контролю:

письмова робота, підготовка реферату, індивідуальна бесіда.

12. Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне тестування і самостійна робота						Підсумковий семестровий контроль								Сума
Модуль 1														
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	100
8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	

*Кожний змістовий модуль закінчується письмовою контрольною роботою4
максимальна кількість балів – 40.*

Критерії оцінювання:

40 балів – надано вичерпну відповідь на питання;

30 балів – надано в основному вірну відповідь на питання;

20 балів – надано частково вірну відповідь на питання;

0 балів – відсутність відповіді на питання.

Підсумковий семестровий контроль = 60 балам.

Критерії оцінювання:

60 балів – надано вичерпну відповідь на питання;

45 балів – надано в основному вірну відповідь на питання;

30 балів – надано частково вірну відповідь на питання;

0 балів – відсутність відповіді на питання.

Для допуску студента до підсумкового семестрового контролю(екзамену)сума набраних балів за 2 модулями повинна становити як мінімум 30 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку
90-100	A	ВІДМІННО	ЗАРАХОВАНО
80-89	B	ДОБРЕ	

70-79	C		
60-69	D	ЗАДОВІЛЬНО	
50-59	E		
1-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО	НЕ ЗАРАХОВАНО

Приклади варіантів завдань до письмових контрольних робіт

Модуль I

I варіант

1. Глобалізація: зміст та головні аспекти.
2. Міграційні потоки та зміна етноконфесійної реальності у країнах Західної Європи і Північної Америки.

II варіант

1. Другий етап НТР і виникнення на Заході інформаційної цивілізації.
2. Криза національної держави в умовах глобалізації.

III варіант

1. Структурна перебудова капіталістичної економіки у кінці XX – на початку XXI ст.
2. НАФТА як модель регіональної інтеграції.

IV варіант

1. «Вашингтонський консенсус» та лібералізація світової торгівлі.
2. Соціально-економічні наслідки інформаційно-технологічної революції.

V варіант

1. Роль ТНК в становленні глобальної економіки.
2. Основні етапи європейської інтеграції. Маастрихтський договір 1992 р.

Приклади варіантів завдань до письмового підсумкового екзаменаційного контролю

I варіант

1. Рух антиглобалістів: причини виникнення, цілі та форми боротьби.
2. Зовнішня політика Ф. Міттерана та Ж. Ширака.

II варіант

1. «Рейгономіка»: головні напрямки та підсумки соціально-економічної політики республіканської адміністрації.
2. Глобальні виклики сучасності. «Демографічний перехід» та його наслідки для країн Заходу.

III варіант

1. Адміністрація Дж. Буша-старшого: корекція внутрішньополітичного курсу та закінчення «холодної війни».
2. Еволюція стратегічної концепції НАТО після закінчення «холодної війни» та її роль в підтриманні міжнародної безпеки.

IV варіант

1. Конституційні реформи у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії на межі XX – XXI ст.
2. Політичний іслам як рух опору глобалізації: загрози для країн Заходу.

V варіант

1. Крах Першої Республіки в Італії.
2. Мегатеракт 11 вересня 2001 р. та відповідь Заходу. Війна з міжнародним тероризмом чи конфлікт цивілізацій?

Питання до підсумкового семестрового контролю

1. Поняття глобалізації та її основні аспекти в дискурсі сучасного суспільствознавства.
2. Глобальна історія як новий напрям історичних досліджень.
3. Витоки глобалізації: головні етапи інтернаціоналізації світового господарства до кінця ХХ ст.
4. Другий етап НТР й виникнення на Заході інформаційного суспільства.
5. Соціально-економічні наслідки інформаційно-технологічної революції.
6. Структурні зрушення у світовому капіталістичному господарстві. «Нова економіка» та деіндустріалізація Заходу.
7. «Економіка знань». Нанотехнології як основа шостого технологічного укладу.
8. «Неоконсервативна революція» кінця 1970-х – 1990-х рр. Перехід на Заході від «держави добробуту» до «держави можливостей».
9. Оновлення програмних настановлень європейської соціал-демократії на порозі ХХІ ст. Маніфест Блера–Шредера.
10. «Вашингтонський консенсус»: неоліберальний проект глобалізації. Створення Світової організації торгівлі.
11. Світова фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. та пошук альтернативної моделі глобалізації. «Пекінський консенсус».
12. Країни БРІКС – виклик західному економічному лідерству?
13. Роль ТНК в становленні глобальної економіки. Корпоративне громадянство.
14. «Глобальні міста» як елементи світової інтеграції.
15. Зворотний бік глобалізації: регіоналізація світової економіки у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
16. Основні етапи європейської інтеграції. Маастрихтський договір 1992 р.
17. Копенгагенські критерії та розширення ЄС на схід. Лісабонський договір. 2009 р.
18. НАФТА і МЕРКОСУР як моделі регіональної інтеграції у Західній півкулі. Панамериканський діалог.
19. Зміщення центру економічної активності в АТР. АТЕС та транстихоокеанське партнерство.
20. Регіоналізм, що глобалізується. Трансконтинентальна інтеграція мегарегіонів.
21. Міграційні потоки населення: масштаби, структура, форми та тенденції.
22. Зміна етноконфесійної реальності в країнах євроатлантичної цивілізації. Еволюція імміграційного законодавства в останній чверті ХХ – на початку ХХІ ст.
23. Політика мультикультуралізму та її результати. Ультраправа хвиля в Західній Європі.
24. Світові діаспори як новий суб'єкт глобальної історії.
25. Ерозія «вестфальського» суверенітету та «девальвація» національної держави в умовах глобалізації.
26. Становлення «маастрихтської» держави. Принцип субсидіарності.
27. «Етнічний ренесанс» та політичний сепаратизм малих народів. Парадипломатія.
28. «Поствестфальська» (Брюссельсько-Вашингтонська) система міжнародних відносин: характерні риси та особливості.
29. Глобальне лідерство США у «поствестфальську» епоху: чинники та межі.

30. Криза ООН і спроби її реформування після закінчення «холодної війни»:
31. Еволюція стратегічної концепції НАТО у 1990 – 2013 рр. та її роль в підтриманні міжнародної безпеки.
32. Регіональні організації безпеки. Відносини у геостратегічному трикутнику США – Китай – Росія.
33. Стратегія багатополярності та концепція «безполярності» Р. Хааса. Нові суб'єкти міжнародних відносин епохи глобалізації.
34. Наслідки глобалізації для світової периферії: «плюси» та «мінуси». «Четвертий світ».
35. Генеза антиглобалістського руху: учасники, течії, мета та форми боротьби.
36. Альтерглобалізм: всесвітні соціальні форуми в Порту-Алегрі як альтернатива Давосу.
37. «Реванш Бога»: релігійний ренесанс наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Деклінологія.
38. Релігійний фундаменталізм та причини його активізації на сучасному етапі. Політичний іслам (ісламізм) як рух опору глобалізації.
39. Транснаціональний тероризм – новий чинник світової геополітики: витоки, масштаби та загрози. Феномен «Аль-Каїди».
40. Мегатеракт 11 вересня 2001 р. та відповідь Заходу. Війна з міжнародним тероризмом чи конфлікт цивілізацій?
41. Міжцивілізаційний діалог: формати та учасники.
42. Глобальні виклики сучасності. «Демографічний перехід» та його наслідки для країн Заходу.
43. Деградація навколишнього середовища та зміна клімату Землі. Кіотський протокол.
44. Продовольча криза й проблема забезпечення людства прісною водою.
45. Світовий нафтогазовий ринок і ОПЕК. Енергетична проблема та шляхи її вирішення.
46. Ядерна загроза та боротьба з поширенням зброї масового знищення.
47. Боротьба з наркоторгівлею та іншими видами міжнародної злочинності.
48. Проблема управління глобалізаційними процесами. ООН, «Велика вісімка» та G-20.
49. Передумови неоконсервативного повороту у США. Ідеологічна платформа Р. Рейгана.
50. “Рейганоміка”: головні напрямки на підсумки соціально-економічної політики республіканських адміністрацій у 1981 – 1988 рр.
51. Зовнішня політика Р. Рейгана. Доктрина неоглобалізму.
52. Адміністрація Дж. Буша-старшого: внутрішня політика та закінчення «холодної війни».
53. “Новоорлеанська декларація” 1990 р. – нова доктрина Демократичної партії США.
54. Реформи адміністрації Б. Клінтона.
55. Зовнішня політика США після закінчення “холодної війни” (1993 – 2001 рр.).
56. Доктрина “співчутливого консерватизму” – нова доктрина Республіканської партії США.
57. Соціально-економічний та політичний розвиток США на початку ХХІ ст.
58. Фінансово-економічна криза 2007–2009 рр.: причини та наслідки.
59. Теракт 11.09.2001 р. та відповідь США. Доктрина Дж. Буша-молодшого.
60. Пріоритети внутрішньої та зовнішньої політики Б. Обама.
61. “Тетчеризм” як ідеологія “нових торі”.

62. Зміст та головні підсумки “консервативної революції” кінця 1970 – 80-х рр. у Великій Британії.
63. Зовнішня політика М. Тетчер.
64. “Здоровий консерватизм” Дж. Мейджора.
65. “Новий лейборизм” Т. Блера. Концепція “третього шляху”.
66. Конституційні реформи у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії межі ХХ – ХХІ ст.
67. Ольстерська проблема: причини, сутність, механізми урегулювання (80-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.).
68. Вплив світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. на Велику Британію Уряд Г. Брауна.
69. Консервативно-ліберальна коаліція при владі: внутрішньополітичні пріоритети кабінету Д. Камерона.
70. Зовнішня політика Великої Британії після закінчення “холодної війни”.
71. Політика “лівих сил” у Франції у 1981 – 1986 рр.
72. “Співіснування” 1986 – 1988 рр. Контрреформи уряду Ж. Ширака.
73. Другий септенат Ф. Міттерана: соціально-економічна політика та внутрішньополітична боротьба у 1988 – 1995 рр.
74. Зовнішня політика Ф. Міттерана.
75. Франція на межі ХХ і ХХІ ст.: внутрішня політика право- та лівоцентристських урядів.
76. Зовнішня політика Ж. Ширака.
77. Ніколя Саркозі – шостий президент V Республіки. Президентські та парламентські вибори вибори 2012 р.
78. Неоконсервативний поворот у ФРН: політика уряду Г. Коля у 1983 – 1990 рр.
79. Криза режиму ССПН. Революція 1989 – 1990 р. у Німецькій Демократичній Республіці.
80. Об’єднання Німеччини: головні етапи та міжнародний контекст.
81. Політичний та соціально-економічний розвиток ФРН у 90-ті рр. ХХ ст.
82. Внутрішня політика урядів Г. Шредера.
83. Уряди Ангели Меркель.: ФРН між парламентськими виборами 2005 та 2013 рр.
84. Зовнішня політика об’єднаної Німеччини.
85. П’ятипартійна коаліція при владі: зміна парадигми економічної політики та міжпартійна боротьба в Італії (80-ті – початок 90-х рр. ХХ ст.).
86. Крах I Республіки на Апенінах.
87. Італія на шляху до II Республіки (1993 – 2001 рр.).
88. Італія на початку ХХІ ст. Соціально-економічна політика урядів С. Берлусконі та М. Монті.
89. Зовнішня політика сучасної Італії.

13.

14.

15. **Методичне забезпечення**

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Список рекомендованої літератури

Основна

Бажанов, Е. П. Международные отношения в ХХІ веке / Е. П. Бажанов, Н. Е. Бажанов. – М., 2011.

- Бауман, З. Глобализация: Последствия для человека и общества / З. Бауман. – М., 2004.
- Бауман, З. Тягучая современность / З. Бауман. – СПб, 2008.
- Белл, Д. Грядущее постиндустриальное общество: Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – М., 1999.
- Бжезинский, З. Великая Шахматная Доска: Господство Америки и геостратегические императивы / З. Бжезинский. – М., 2002.
- Бжезинский, З. Выбор: Мировое господство или глобальное лидерство / З. Бжезинский. – М., 2004.
- Бжезинский, З. Еще один шанс: Три президента и кризис американской сверхдержавы / З. Бжезинский. – М., 2008.
- Валлерстайн, И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн. – СПб, 2001.
- Валлерстайн, И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / И. Валлерстайн. – М., 2003.
- Ватлин, А. Германия в XX веке / А. Ватлин. – М., 2002.
- Володин, А. Г. Глобализация: начало, тенденции, перспективы / А. Г. Володин, Г. К. Широков. – М., 2002.
- Гидденс, Э. Ускользящий мир: Как глобализация меняет нашу жизнь / Э. Гидденс. – М., 2004.
- Глобализация: Учебник / Под ред. В. А. Михайлов, В. С. Буянов. – М., 2008.
- Долгов, С. И. Глобализация экономики: новое слово или новое явление / С. И. Долгов. – М., 1998.
- Друкер, П. Посткапиталистическое общество / П. Друкер. – М., 1999.
- Евроатлантическое пространство безопасности / Под ред. А. А. Дынкина, И. С. Иванова. – М., 2011.
- Иноземцев, В. Л. За пределами экономического общества: Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире / В. Л. Иноземцев. – М., 1998.
- Иноземцев, В. Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы / В. Л. Иноземцев. – М., 2000.
- Иноземцев, В. Л. Социально-экономические проблемы XX века: попытка нетрадиционной оценки / В. Л. Иноземцев. – М., 1999.
- Кальвокорессии, П. Мировая политика (1945 по 2000 г.) / П. Кальвокорессии. – М., 2003.
- Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс. – М., 2000.
- Кеннеди, П. Вступая в XXI век / П. Кеннеди. – М., 1997.
- Копійка, В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: заснування та етапи становлення / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко. – К., 2001.
- Куликов, М. И. Мир на пороге XXI столетия: Всемирноисторический процесс и глобальные проблемы мировой цивилизации / М. И. Куликов. – Новгород, 1995.
- Лебедева, М. М. Мировая политика / М. М. Лебедева. – М., 2006.
- Масуда, Е. Информационное общество как постиндустриальное общество / Е. Масуда. – М., 1997.
- Смитенко, Б. М. Противоречия глобализации мировой экономики: Современный антиглобализм и альтерглобализм / Б. М. Смитенко, Т. А. Кузнецова. – М., 2005.
- Современные глобальные проблемы / Отв. ред. В. Г. Барановский, А. Д. Богатуров. – М., 2010.
- Современные международные отношения и мировая политика / А. В. Торкунов, И. Г. Тюлин, А. В. Мельвиль и др. – М., 2005.
- Стиглиц, Дж. Глобализация: тревожные симптомы / Дж. Стиглиц. – М., 2003.

- Тоффлер, Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – М., 2010.
- Троицкий, М. А. Трансатлантический союз 1991–2004: Модернизация американо-европейского партнерства после распада биполярности / М. А. Троицкий. – М., 2004.
- Фишер, Е. Европа: экономика, общество и государство / Е. Фишер. – М., 1999.
- Фукуяма, Ф. Конец истории и последний человек / Ф. Фукуяма. – СПб, 2009.
- Фукуяма, Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции / Ф. Фукуяма. – М., 2004.
- Хантингтон, С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М., 2003.
- Хантингтон, С. Третья волна: демократизация в конце XX века / С. Хантингтон. – М., 2003.
- Харви, Д. Краткая история неолиберализма / Д. Харви. – М., 2007.
- Хобсбаум, Э. Эпоха крайностей: Краткий двадцатый век (1914–1991) / Э. Хобсбаум. – М., 2004.
- Шемятенков, В. Г. Европейская интеграция: Учебное пособие / В. Г. Шемятенков. – М., 2003.

Додаткова

- Авдеев, Р. Ф. Философия информационной цивилизации: Учебное пособие / Р. Ф. Авдеев. – М., 1994.
- Альтерглобализм: теория и практика «антиглобалистского движения». – М., 2003.
- Андерсон, О. Ворота в глобальную экономику / О. Андерсон, Д. Андерсон (ред.). – М., 2001.
- Арас, Д. Четвертая мировая война / Д. Арас. – М., 2003.
- Арриги, Дж. Адам Смит в Пекине: Что получил в наследство XXI век / Дж. Арриги. – М., 2008.
- Арриги, Дж. Долгий двадцатый век: Деньги, власть и истоки нашего времени / Дж. Арриги. – М., 2006.
- Архитектура европейской безопасности / Под ред. И. Ю. Юргенса и др. – М., 2009.
- Арыстанбекова, А. Глобализация: История. Динамика. Аспекты. Грани. Перспективы / А. Арыстанбекова. – Алматы, 2007.
- Балуев, Д. Г. Информационная революция и современные международные отношения / Д. Г. Балуев. – Н. Новгород, 2001.
- Бард, А. Нетократия: Новая правящая элита и жизнь после капитализма / А. Бард, Я. Зондерквист. – М., 2004.
- Барышев, А. Мировая политика и Организация Объединенных Наций. 1945–2009 / А. Барышев. – М., 2009.
- Баталов, Э. Я. Мировое развитие и мировой порядок / Э. Я. Баталов. – М., 2005.
- Бауман, З. Глобализация: Наследки для людини і суспільства / З. Бауман. – К., 2008.
- Бауман, З. Индивидуализированное общество / З. Бауман. – М., 2004.
- Белл, Д. Эпоха разобщенности: Размышления о мире XXI века / Д. Белл, В. Иноземцев. – М., 2007.
- Белоцерковский, В. Я. Восток в международных отношениях и мировой политике / В. Я. Белоцерковский. – М., 2009.
- Бенуа, А. де. Против либерализма: К четвертой политической теории. – М., 2009.
- Бенхабиб, С. Притязания культуры: Равенство и разнообразие в глобальную эру / С. Бенхабиб. – М., 2003.
- Бойко, Ю. П. Право и политика государств в современном мире / Ю. П. Бойко, Э. Л. Садыкова. – М., 2009.
- Боно, Д. «Рыночная демократия»: Фридрих фон Хайек, крестный отец неолиберализма / Д. Боно. – М., 2004.

- Брутенц, К. Н. Закат американской гегемонии: Конец однополярного мира и великая геополитическая революция / К. Н. Брутенц. – М., 2009.
- Брюне, А. Геополитика меркантилизма: новый взгляд на мировую экономику и международные отношения / А. Брюне, Ж.-П. Гишар. – М., 2012.
- Бузгалин, А. В. Глобальный капитал / А. В. Бузгалин, А. И. Колганов. – М., 2004.
- Бусыгина, И. М. Стратегия европейских регионов как ответ на вызов интеграции и глобализации / И. М. Бусыгина. – М., 2003.
- Бхагвати, Дж. В защиту глобализации / Дж. Бхагвати. – М., 2005.
- Бьюкенен, П. Смерть Запада / П. Бьюкенен. – М., 2003.
- Бэк, У. Власть и ее оппоненты в эпоху глобализации: новая всемирно-политическая экономия / У. Бэк. – М., 2007.
- Вайс, С. Глобальный финансовый кризис: механизмы развития и стратегия выживания / С. Вайс. – М., 2009.
- Валлерстайн, И. После либерализации / И. Валлерстайн. – М., 2003.
- Вахудова, М. А. Нерозділена Європа: Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму / М. А. Вахудова. – К., 2009.
- Ведущие развитые страны в начале XXI века / Науч. ред. Н. В. Загладин, К. Г. Холодковский. – М., 2009.
- Вершинина, И. Н. Глобализация и миграционные процессы / И. Н. Вершинина. – М., 2006.
- Воронина, Т. П. Информационное общество: сущность, черты, проблемы / Т. П. Воронина. – М., 1995.
- Воронов, И. О. Глобалізація і політика: Реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. – К., 2004.
- Гаджиев, К. С. Геополитика / К. С. Гаджиев. – М., 1998.
- Гарбузов, В. Н. Революция Рональда Рейгана / В. Н. Гарбузов. – М., 2008.
- Гейтс, Б. Дорога в будущее / Б. Гейтс. – М., 1998.
- Герzman, О. Ковбойский капитализм / О. Герzman. – М., 2006.
- Глобализация и крупные полупериферийные страны. – М., 2003.
- Глобализация мирового хозяйства / Под ред. М. Н. Осьмовой, А. В. Бойченка. – М., 2006.
- Глобалистика: Энциклопедия. – М., 2003.
- Горц, А. Нематериальное: Знание, стоимость, капитал / А. Горц. – М., 2010.
- Государство в эпоху глобализации. – М., 2001.
- Государство и экономика развитых капиталистических стран в 80-х годах. – М., 1989.
- Гречикова, И. Н. Международные экономические организации: опыт регулирования мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности / И. Н. Гречикова. – М., 2000.
- Григорьева, И. В. Италия в XX веке / И. В. Григорьева. – М., 2006.
- Гринспен, А. Эпоха потрясений: проблемы и перспективы мировой финансовой системы / А. Гринспен. – М., 2008; 2-е изд. – М., 2009.
- Громько, А. А. Политический реформизм в Великобритании (1990–1997) / А. А. Громько. – М., 1999.
- Даль, Р. Демократия и ее критики / Р. Даль. – М., 2003.
- Данилин, И. В. Трансформация модели государственной научно-технической политики США: от Дж. Буша-старшего до Б. Обамы / И. В. Данилин. – М., 2009.
- Десягин, М. Г. Мировой кризис: Общая теория глобализации / М. Г. Десягин. – М., 2004.
- Демократия в Западной Европе XX века. – М., 1996.
- Джорджи, С. Доклад Лугано: О сохранении капитализма в XXI веке / С. Джорджи. – Екатеринбург, 2005.

- Дилигенский, Г. Г. Глобальная дифференциация и проблема идентичности / Г. Г. Дилигенский. – М., 2003.
- Долгов, С. Глобализация экономики: новое слово или новое явление? / С. Долгов. – М., 1998.
- Дугин, А. Четвертая политическая теория / А. Дугин. – СПб, 2009.
- Дынкин А. А. Новый этап НТР: экономическое содержание и механизм реализации в капиталистическом хозяйстве. – М., 1992.
- Дюмулен, И. И. Всемирная торговая организация: Экономика, политика, право / И. И. Дюмулен. – М., 2008.
- Дюмулен, И. И. Международная торговля: Экономика, политика, практика / И. И. Дюмулен. – М., 2010.
- Европа: вчера, сегодня, завтра. – М., 2002.
- Европеизм и атлантизм в политике стран Европейского Союза / Отв. ред. Н. К. Арбатова. – М., 2009.
- Европейский Союз и региональные конфликты / Отв. ред. Н. К. Арбатова, А. М. Кокеев. – М., 2011.
- Европейское государство XXI века: Антология современной избранной общественно-политической мысли / Под ред. А. Эпштейна. – М.– Иерусалим, 2008.
- Евстигнеева, Л. П. Экономический рост: либеральная альтернатива / Л. П. Евстигнеева, Г. Н. Евстигнеев. – М., 2005.
- Западноевропейские модели социально-экономического развития. – М., 2002.
- Зидентоп, Л. Демократия в Европе / Л. Зидентоп. – М., 2001.
- Иванян, Э. А. История США / Э. А. Иванян. – М., 2004.
- Ильин, М. Политическая глобализация: институциональные изменения / М. Ильин. – М., 2003.
- Инглхарт, Р. Модернизация, культурные изменения и демократия / Р. Инглхарт, К. Вельцер. – М., 2011.
- Индивиды в международной политике. – М., 1996.
- Иноземцев, В. Л. Пределы «догоняющего» развития / В. Л. Иноземцев. – М, 2000.
- Иноземцев, В. Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы / В. Л. Иноземцев. – М., 2000.
- История Германии. – Кемерово, 2005. – Т. 2.
- Капель, Ж. Джихад: Экспансия и закат исламизма / Ж. Капель. – М., 2004.
- Капустин, Б. Современность как предмет политэкономической теории / Б. Капустин. – М., 1998.
- Каримова, А. Региональное пространство в политической организации мира / А. Каримова. – М., 2006.
- Кармин, К. Гуд бай, доллар: как было завоевал мир и почему он оказался в осаде / К. Кармин. – СПб, 2009.
- Карр, Н. Блеск и нищета информационных технологий / Н. Карр. – М., 2005.
- Каспэ, С. Центры и иерархии: пространственные метафоры власти и западная политическая форма / С. Каспэ. – М, 2007.
- Кастель, Р. Метаморфозы социального вопроса: Хроника наемного труда / Р. Кастель. – М., 2009.
- Кастельс, М. Становление общества сетевых структур / Под ред. В. Л. Иноземцева. / М. Кастельс. – М., 1999.
- Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс. – М., 2000.
- Киссинджер, Г. Нужна ли Америке внешняя политика? К дипломатии для XXI века / Г. Киссинджер. – М., 2002.

- Кларк, У. Как победить в современной мировой войне: Ирак, терроризм и американская империя / У. Кларк. – М., 2004.
- Ключко, В. П. Глобалізація: економічні та соціально-культурні аспекти / В. П. Ключко. – К., 2005. – 189 с.
- Кляйн, Н. Доктрина шока / Н. Кляйн. – М., 2009.
- Колодко, Г. В. Глобализация, трансформация, кризис – что дальше? / Г. В. Колодко. – М., 2011.
- Костина, А. В. Массовая культура как феномен постиндустриального общества / А. В. Костина. – М., 2006.
- Котляр, В. С. Международное право и современные стратегические концепции США и НАТО / В. С. Котляр. – М., 2008.
- Коэн, Д. Гражданское общество и политическая теория / Д. Коэн, Э. Арато. – М., 2003.
- Крауч, К. Постдемократия / К. Крауч. – М., 2011.
- Кревельд, М. ван. Расцвет и упадок государства / М. ван Кревельд. – М., 2006.
- Кривогуз, И. М. Трансформация стран североатлантического региона / И. М. Кривогуз. – М., 2002.
- Кругман, П. Великая ложь: Сбиваясь с пути на рубеже нового века / П. Кругман. – М., 2004.
- Кругман, П. Возвращение Великой депрессии? / П. Кругман. – М., 2009.
- Кругман, П. Международная экономика: теория и политика / П. Кругман, М. Оберфельд. – М., 1997.
- Крылов, Д. Германия / Д. Крылов, Я. Завадский, В. Эгульрт. – М., 2008.
- Кувалдин, В. Б. Глобальный мир: экономика, политика, международные отношения / В. Б. Кувалдин. – М., 2009.
- Кузнецов, Ю. П. Террор как средство политической борьбы экстремистских группировок и некоторых государств / Ю. П. Кузнецов. – СПб, 1998.
- Кузык, Б. Н. Вызов XXI века: энергетический кризис и альтернативная энергетика / Б. Н. Кузык. – М., 2007.
- Кузык, Б. Н. Цивилизация: теория, история, диалог, будущее: В 2-х т. / Б. Н. Кузык, Ю. В. Яковец. – М., 2006.
- Кучинская, М. Е. Трансформация НАТО на современном этапе: политические аспекты / М. Е. Кучинская. – М., 2007.
- Кюблер, Х.-Д. Мифы про суспільство знань / Х.-Д. Кюблер. – К., 2010.
- Ланда, Р. Г. Политический ислам: предварительные итоги / Р. Г. Ланда. – М., 2005.
- Лиотар, Ж. Ф. Состояние постмодерна / Ж. Ф. Лиотар. – М., 1998.
- Лунеев, В. В. Эпоха глобализации и преступность / В. В. Лунеев. – М., 2008.
- Льюис, Б. Ислам и Запад / Б. Льюис. – М., 2003.
- Малахов, В. С. Государство в условиях глобализации / В. С. Малахов. – М., 2008.
- Малые страны Европы в XX веке. – М., 2011.
- Мартин, Г. П. Западня глобалізації: Атака на процвітання і демократію / Г. П. Мартин. – М., 2001.
- Мартьянов, В. С. Политический проект Модерна: От мироэкономики к мирополитике / В. С. Мартьянов. – М., 2010.
- Медоуз, Д. Пределы роста / Д. Х. Медоуз, Д. Л. Медоуз, Й Рэндерс, В. Бернс. – М., 1991.
- Мельянцева, В. А. Восток и Запад во втором тысячелетии: экономика, история и современность / В. А. Мельянцева. – М., 1996.
- Мелюхин, И. С. Информационное общество: истоки проблемы, тенденции развития / И. С. Мелюхин. – М., 1999.
- Менегетти, А. Кризис современной демократии / А. Менегетти. – М., 2007.

- Миграционные процессы: социально-экономический аспект (на примере ведущих стран). – М., 2007.
- Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: Меняющийся мир. Доклад Разведывательного совета США. – М., 2009.
- Мировая политика в условиях кризиса / Под ред. С. В. Картунова. – М., 2010.
- Мировая экономика и международный бизнес: Экспресс-курс / Под ред. В. В. Полякова и Р. К. Щенина. – М., 2008.
- Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет. – М., 2003.
- Мировое сообщество против глобализации преступности и терроризма: Материалы международной конференции. – М., 2002.
- Мировые процессы, политические конфликты и безопасность: Антология. – М., 2007.
- Мнацакян, Я. О. Национализм и глобализм: Национальная жизнь в современном мире / Я. О. Мнацакян. – М., 2010.
- Многоликая глобализация: культурное разнообразие в современном мире / Под ред. П. Бергера и С. Хантингтона. – М., 2004.
- Молевич, Е. Ф. Введение в социальную глобалистику / Е. Ф. Молевич. – М., 2007.
- Мусульмане на Западе. – М., 2002.
- Негри, А. Империя / А. Негри, М. Хардт. – М., 1994.
- Новая индустриальная волна на Западе. – М., 1999.
- Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. – М., 1999.
- Новое во внутренней политике Западе / Науч. ред. Н. В. Загладин, К. Г. Холодовский. – М., 2008.
- Нэсбит, Дж., Эбурдин, П. Мегатенденции / Дж. Нэсбит, П. Эбурдин. – М., 2004.
- Обичкина, Е. О. Франция на рубеже XX и XXI веков: кризис идентичности / Е. О. Обичкина. – М., 2003.
- Олбрайт, М. Религия и мировая политика / М. Олбрайт. – М., 2007.
- Панарин, А. С. Искушение глобализмом / А. С. Панарин. – М., 2000.
- Пантин, В. И. Циклы и волны глобальной истории: Глобализация в историческом измерении / В. И. Пантин. – М., 2003.
- Перегудов, С. П. Корпорации, общество, государство / С. П. Перегудов. – М., 2003.
- Перегудов, С. П. Тэтчер и тэтчеризм / С. П. Перегудов. – М., 1996.
- Петровский, В. Е. Россия и мир: избавляясь от имперской постологии / В. Е. Петровский. – М., 2011.
- Печатнов, В.О. История внешней политики США \ В. О. Печатнов, А. С. Манькин. – М., 2012.
- Пищук, В. Я. Евро и доллар США: конкуренция и партнерство в условиях глобализации / В. Я. Пищук. – М., 2002.
- Поланьи, К. Великая трансформация: Политические и экономические истоки нашего времени / К. Поланьи. – СПб, 2002.
- Политический атлас современности: опыт многомерного статистического анализа политических систем современных государств. – М., 2007.
- Постиндустриальный мир и Россия. – М., 2001.
- Похлебкин, В. В. Великая война и несостоявшийся мир. 1941-1945–1991 / В. В. Похлебкин. – М., 1999.
- Практика глобализации: игры и правила новой эпохи / Под ред. М. Г. Делягигна. – М., 2000.
- «Приватизация» мировой политики: локальные действия – глобальные результаты: Коллективная монография / Под ред. М. М. Лебедевой. – М., 2008.
- Проблема эффективности в XXI веке: экономика США. – М., 2006.
- Райх, М. Глобальный кризис: За гранью очевидного / М. Райх. – М., 2009.
- Райх, Р.Послешок: Экономика будущего / Р. Райх. – М., 2012.

- Рамоне, И. Геополитика хаоса / И. Рамоне. – М., 2001.
- Ритцер, Дж. Макдональдизация общества / Дж. Ритцер. – М., 2001.
- Серван-Шрайбер, Ж.-Л. Власть информации / Ж.-Л. Шрайбер. – М., 1973.
- Слипченко, В. И. Войны шестого поколения: оружие и военное искусство будущего / В. И. Слипченко. – М., 2003.
- Смирнова, Е. С. Глобализация как правовое понятие (к постановке проблемы) / Е. С. Смирнова. – 3-е изд., доп. – М., 2011.
- Смиронов, В. П. Франция в XX столетии / В. П. Смиронов. – М., 2001.
- Согрин, В. В. Политическая история США XVIII – XX вв. / В. В. Согрин. – М., 2001.
- Соловьев, А. И. Глобальное управление / А. И. Соловьев. – М., 2007.
- Сорос Дж. О глобализации / Дж. Сорос. – М.- Спб., 2004.
- Сорос, Дж. Кризис мирового капитализма: Открытое общество в опасности / Дж. Сорос. – М., 1999.
- Социал-демократия перед лицом глобальных проблем. – М., 2000.
- Социальная экономика: теория и практика. – М., 2010.
- Социальное рыночное хозяйство в Германии: истоки, концепция, практика / Под ред. А. Ю. Чепуренко. – М., 2001.
- Социокультурный феномен шестидесятых / Сост. В. И. Тюпа, О. В. Федулina. – М., 2008.
- Стиглиц, Дж. Ревущие девяностые: Семена развала / Дж. Стиглиц. – М., 2005.
- Стиглиц, Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стиглиц. – К., 2003.
- Стиглиц Дж. Крутое пике: Америка и новый экономический порядок после глобального кризиса / Дж. Стиглиц. – М., 2011.
- Столкновение цивилизаций или столкновение интересов в афро-азиатском мире? Реф. сб. – М., 2006.
- Стратегический глобальный прогноз 2030: Расширенный вариант / Под ред. акад. А. А. Дынкина. – М., 2011.
- Супертерроризм: новый вызов нового века / Под общ. ред. А. Ф. Федорова. – М., 2005.
- США в меняющемся мире. – М., 2009.
- США: эволюция основных идейно-политических концепций. – М., 2004.
- Талейб, Н. Н. Черный лебедь: Под знаком непредсказуемости / Н. Н. Талейб. – М., 2009.
- Теплицкий Ю. М. Глобализация: Всеобщее процветание, или рай для избранных? – К., 2006.
- Тихонравов, Ю. Геополитика: Учебное пособие / Ю. Тихонравов. – М., 2000.
- Тоффлер, Э. Революционное богатство: как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь / Э. Тоффлер, Х. Тоффлер. – М., 2008.
- Тоффлер, Э. Футуршок / Э. Тоффлер. – СПб, 1997.
- Транснациональное политическое пространство: новые реалии международного развития / Отв. ред. М. В. Стрежнева. – М., 2011.
- Тэтчер, М. Искусство управления государством: стратегия меняющегося мира / М. Тэтчер. – М., 2003.
- Усокин, В. М. «Денежный мир» Милтона Фридмана / В. М. Усокин. – М., 1989.
- Уткин, А. И. Американская стратегия для 21 века / А. И. Уткин. – М., 2000.
- Фаминский, И. П. Мировое хозяйство: динамика, структура, мировые товарные рынки (вторая половина XX – начало XXI в.) / И. П. Фаминский. – М., 2007.
- Флорида, Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее / Р. Флорида. – М., 2005.
- Франция в поисках новых путей / Под ред. Ю. И. Рубинского. – М., 2008.
- Фридман, Дж. Следующие 100 лет: Прогноз событий XXI века / Дж. Фридман. – М., 2010.

- Фридмен, Т. Плоский мир: краткая история XXI века / Т. Фридмен. – М., 2006.
- Фулбрайт, Дж. Самонадеянность силы / Дж. Фулбрайт. – М., 1967.
- Фурсов, А. И. Глобальные и региональные проблемы в работах Иммануила Валлерстайна / А. И. Фурсов. – М., 1998.
- Хабермас, Ю. Расколотый Запад / Ю Хабермас. – М., 2008.
- Хаггер, Н. Синдикат: история грядущего мирового правительства / Н. Хаггер. – М., 2007.
- Хайек, Ф. А. фон. Конкуренция, труд и правовой порядок свободных людей: Фрагменты сочинений / Ф. А. фон Хайек. – СПб., 2009.
- Хардт, М. Множество: война и демократия в эпоху империи / М. Харт, А. Негри. – М., 2006.
- Хелд, Д. Глобальные трансформации / Д. Хелд, Д. Гольдбладт, Э. Макгрю, Д. Перростон. – М., 2004.
- Хомерики, О. Г. Образование, наука, культура в глобальном информационном пространстве / О. Г. Хомерики. – М., 2008.
- Хомский, Н. Прибыль на людях: неолиберализм и мировой порядок / Н. Хомский. – М., 2002.
- Хохлов, И. И. Наднациональность в политике Европейского Союза / И. И. Хохлов. – М., 2007.
- Цапенко, И. Управление миграцией: опыт развитых стран / И. Цапенко. – М., 2009.
- Цивилизации в глобализирующемся мире: Предварительный итог междисциплинарного проекта. – М., 2009.
- Черников, П. Г. Как оценить ООН? О некоторых методах анализа результативности и эффективности международных организаций / П. Г. Черников. – М., 2005.
- Чешков, М. А. Двойная спираль глобализации (опыт теоретического конспектирования реальности) / М. А. Чешков. – М., 2007.
- Чумаков, А. Н. Глобализация: Контурсы целостного мира / А. Н. Чумаков. – М., 2005.
- Шаповалова, Т. В. Глобализация / Т. В. Шаповалова. – К., 2008.
- Шведская модель современного постиндустриального развития: новые проблемы и характеристики социального развития. – М., 2006.
- Шемякин, Я. Г. История мировых цивилизаций: XX век / Я. Г. Шемякин. – М., 2001.
- Шишков, Ю. В. Интеграционные процессы на пороге XXI века / Ю. В. Шишков. – М., 2001.
- Шишков, Ю. В. Решающие полвека в истории человечества / Ю. В. Шишков. – М., 2004.
- Шишков, Ю. В. Догоняющее развитие эпоху глобализации / Ю. В. Шишков. – М., 2006.
- Шушарин, А. С. Политология современного мира: В 3-х т. / А. С. Шушарин. – М., 2005.
- Экономика знаний / Отв. ред. В. П. Колесов. – М., 2008.
- Экономика и политика в современных международных конфликтах / Отв. ред. А. Богатуров. – М., 2008.
- Яжборовская, И. С. Глобализация и опыт трансформации в странах Центральной и Юго-Восточной Европы / И. С. Яжборовская. – М., 2008.
- Яковец, Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Ю. В. Яковец. – М., 2003.
- Яровой, Г. О. Регионализм и трансграничное сотрудничество в Европе / Г. О. Яровой. – СПб, 2007.
- Ясин, Е. Тектонические сдвиги в мировой экономике / Е. Ясин, М. Снеговая. – М., 2009.